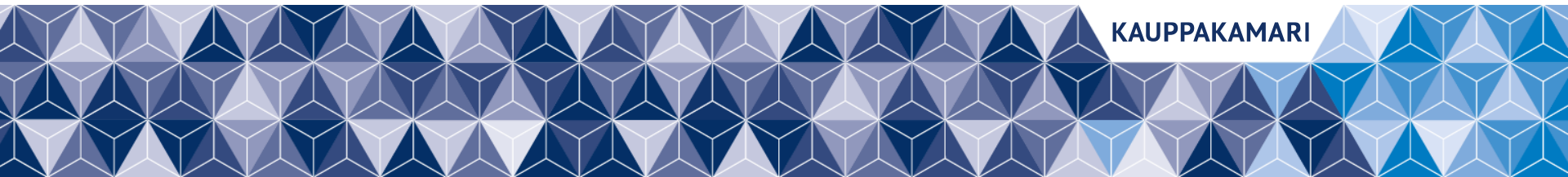

Nuoret ja työelämä 2020

Pohjanmaan kauppakamarin selvitys

KAUPPAKAMARI

Taustatietoa

- Nuoret ja työelämä –selvityksen kohderyhmänä toisen asteen, toisen vuosikurssin opiskelijat
- Vastaajat 20 lukiosta ja ammatillisesta oppilaitoksesta Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta
- Vastaajia yhteensä 1 595, vastaus-% 53
- Vastaajista 65 % lukiolaisia, 29 % ammattioppilaitosten opiskelijoita ja 6 % ammattilukiolaisia
- Vastaajista 56 % tyttöjä ja 44 % poikia
- Vastaajista 59 % suomenkielisiä, 37 % ruotsinkielisiä ja 4 % puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä
- Selvitys toteutettiin verkkokyselynä 20.1.-21.2.2020
- Tulokset ovat suuntaa-antavat, tilastotieteellistä analyysia ei ole tehty

Selvitykseen osallistuneet oppilaitokset

- Gymnasiet i Petalax
- Jakobstads gymnasium
- Karleby svenska gymnasium
- Kaustisen musiikkilukio
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDU
- Kokkolan suomalainen lukio
- Korsholms gymnasium
- Kristiinankaupungin lukio
- Närpes gymnasium
- Pedersöre gymnasium
- Perhon lukio
- Pietarsaaren lukio
- Samkommunen Optima
- Topeliusgymnasiet
- Vaasan lyseon lukio
- VAMIA
- Vasa gymnasium
- Vasa övningsskola gymnasium
- Vörå samgymnasium-idrottsgymnasium
- Yrkesakademin i Österbotten YA

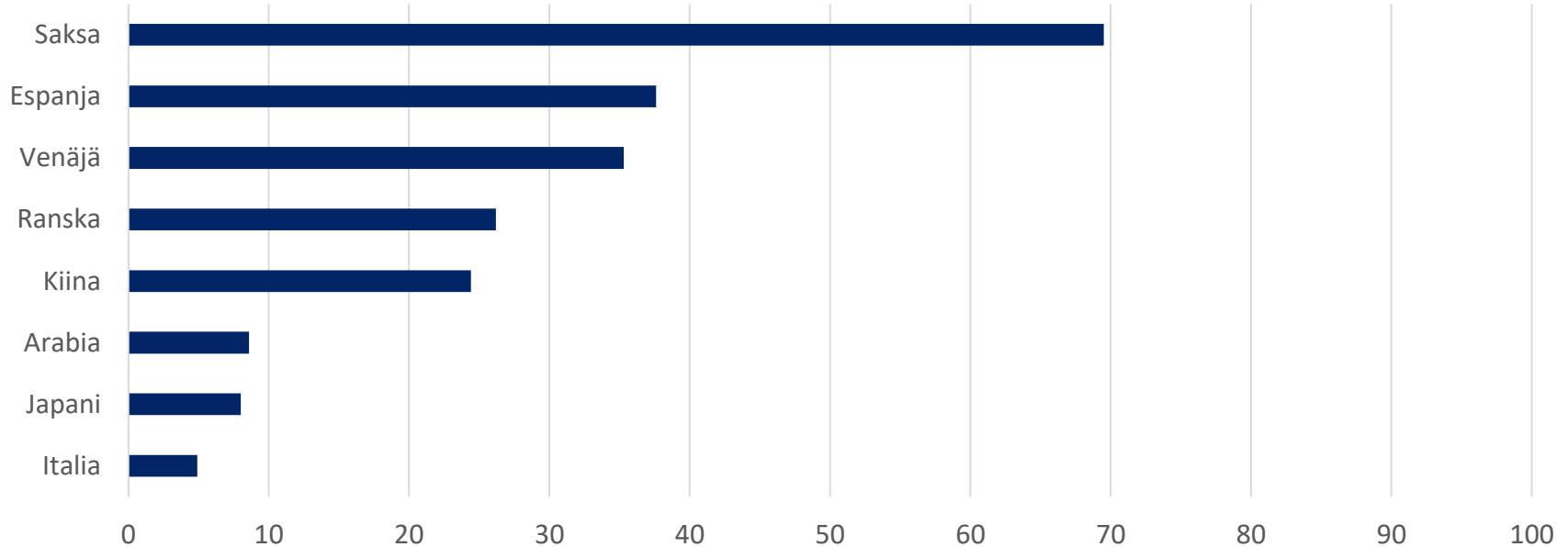
Mitä mieltä olet seuraavista osaamiseen liittyvistä väittämistä?

Kaikki vastaajat

Tärkeät vieraat kielet työelämässä

Kaikki vastaajat

Oletko tyytyväinen yläkoulussa valitsemiisi valinnaisaineisiin?

- 89 % vastaajista on tyytyväisiä yläkoulussa valitsemiinsa valinnaisaineisiin
- Valtaosa on tehnyt valinnat oman kiinnostuksensa pohjalta ja ovat siksi tyytyväisiä, kaveriporukan tai vanhempien mielen mukaan tehdyt valinnat harmittavat
- Osalla motivaationa tyytyväisyyteen aito kiinnostus valittuihin aineisiin ja näkevät valittujen aineiden hyödyn tulevaisuudessa, esiin nousevia aineita mm. kielet, matemaattiset aineet ja yrittäjäyyskurssit:

"Valinnaiseni pohjustivat hyvin lukio-opintoja ja niistä on hyötyä myös lukion jälkeisissä opinnoissani."

"Tekninen työ motivoi minut hakeutumaan nykyiseen metallialan koulutukseeni."

- Osa tehnyt valinnan aineen käytännöllisyyden tai helppouden perusteella:
"Valitsin vain käytännöllisiä aineita, sain niistä vastapainoa teoreettisille aineille ja sain parannettua opiskelumotivaatiani."
"Yläasteella ei pidä panna itselleen paineita. Pitää valita aineita, jotka tekevät koulusta hausempaa. Ja juuri niin teinkin."
"Valitsin ranskan, joka osoittautui vaikeaksi ja vaihdoin sen pois. Se oli kyllä kaikkien aikojen tyhmin päätös."
- Mukavuuden perusteella tehdyt valinnat harmittavat osaa:
"Toivoisin, että olisin valinnut enemmän kieliä/matikkaa ja luonnontieteitä."
- Jonkin verran harmittaa, että valitut kurssit eivät toteutuneet tai toivottua ainetta ei ylipäättään ollut tarjolla, esim. venäjä, saksa, ranska, espanja

Mitä mieltä olet seuraavista opiskeluun liittyvistä väittämistä?

Kaikki vastaajat

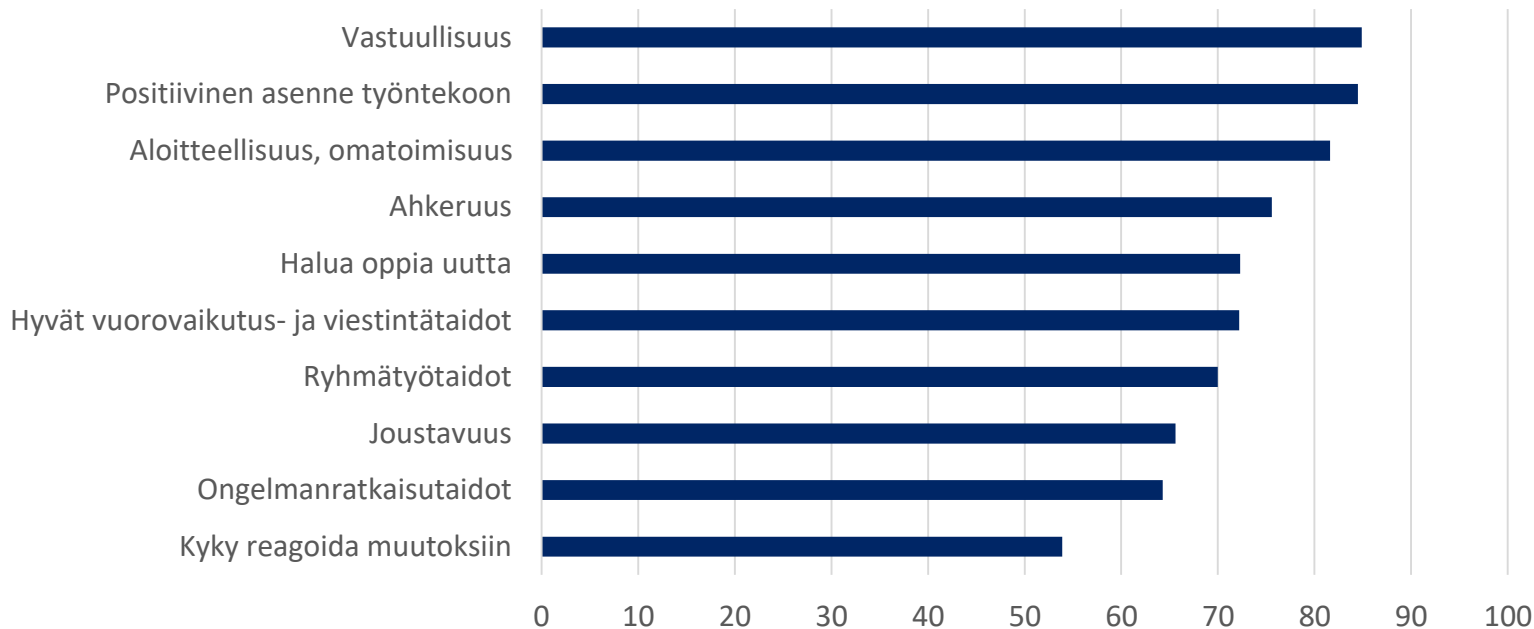
Mitä mieltä olet seuraavista työelämään liittyvistä väittämistä?

Kaikki vastaajat

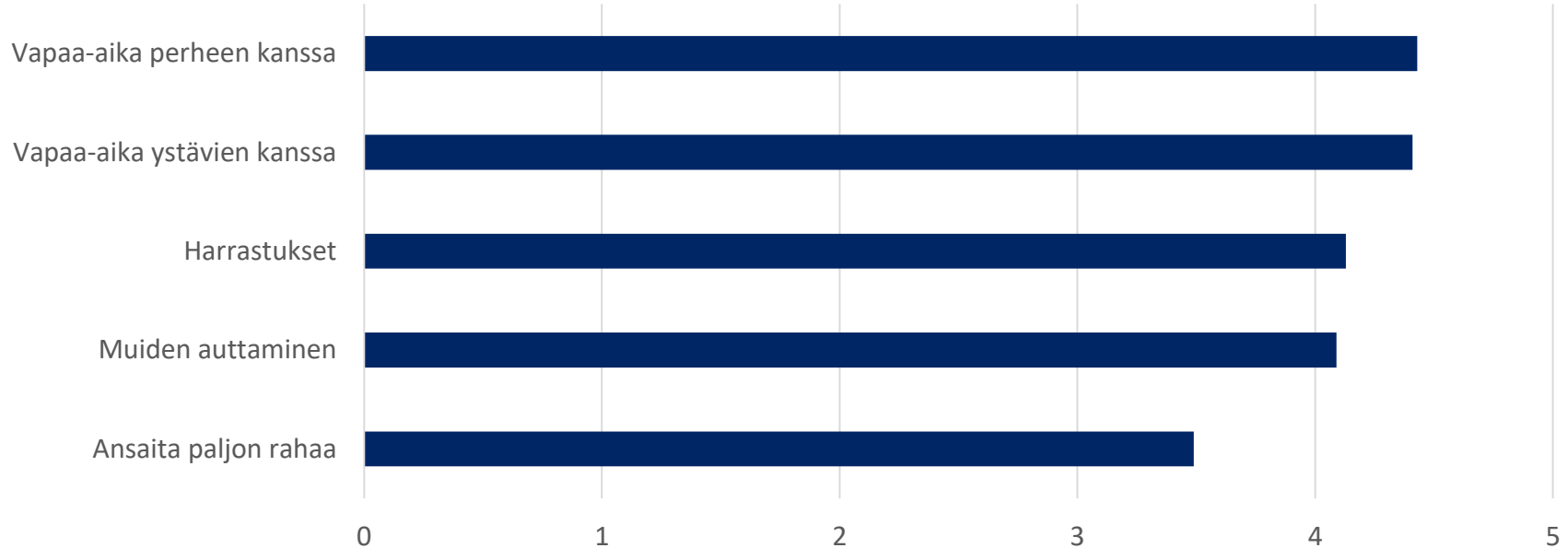
Mitä ominaisuuksia/taitoja uskot tulevan työnantajasi arvostavan?

Kaikki vastaajat

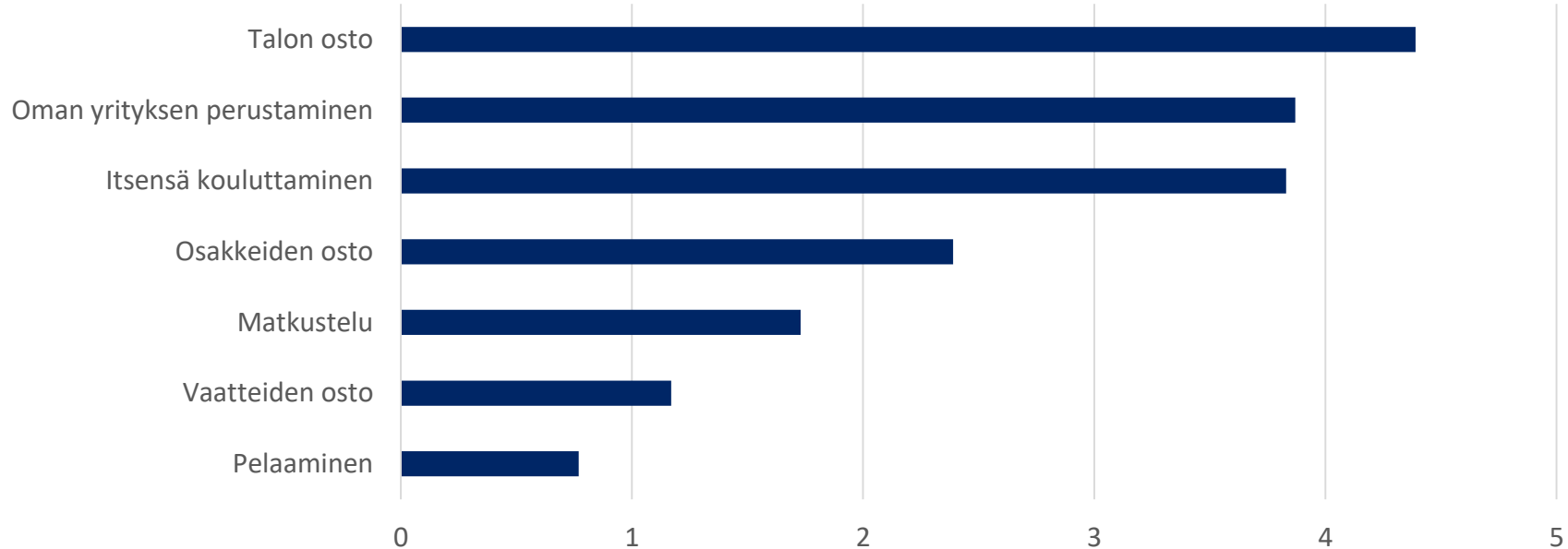
Mikä on mielestäsi tärkeää elämässä?

Kaikki vastaajat

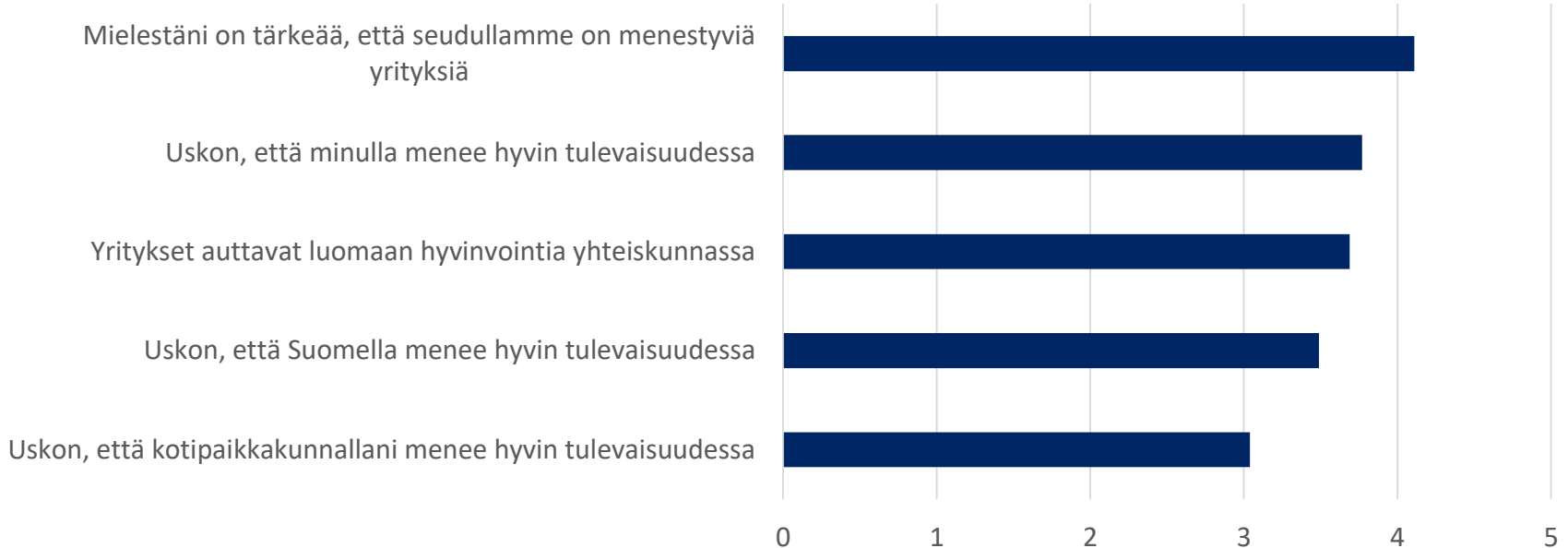
Rahaa voi lainata seuraaviin tarkoituksiin

Kaikki vastaajat

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Kaikki vastaajat

Yhteenveto TOP 15:

Mitä mieltä olet seuraavista opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyvistä väittämistä? - Kaikki vastaajat

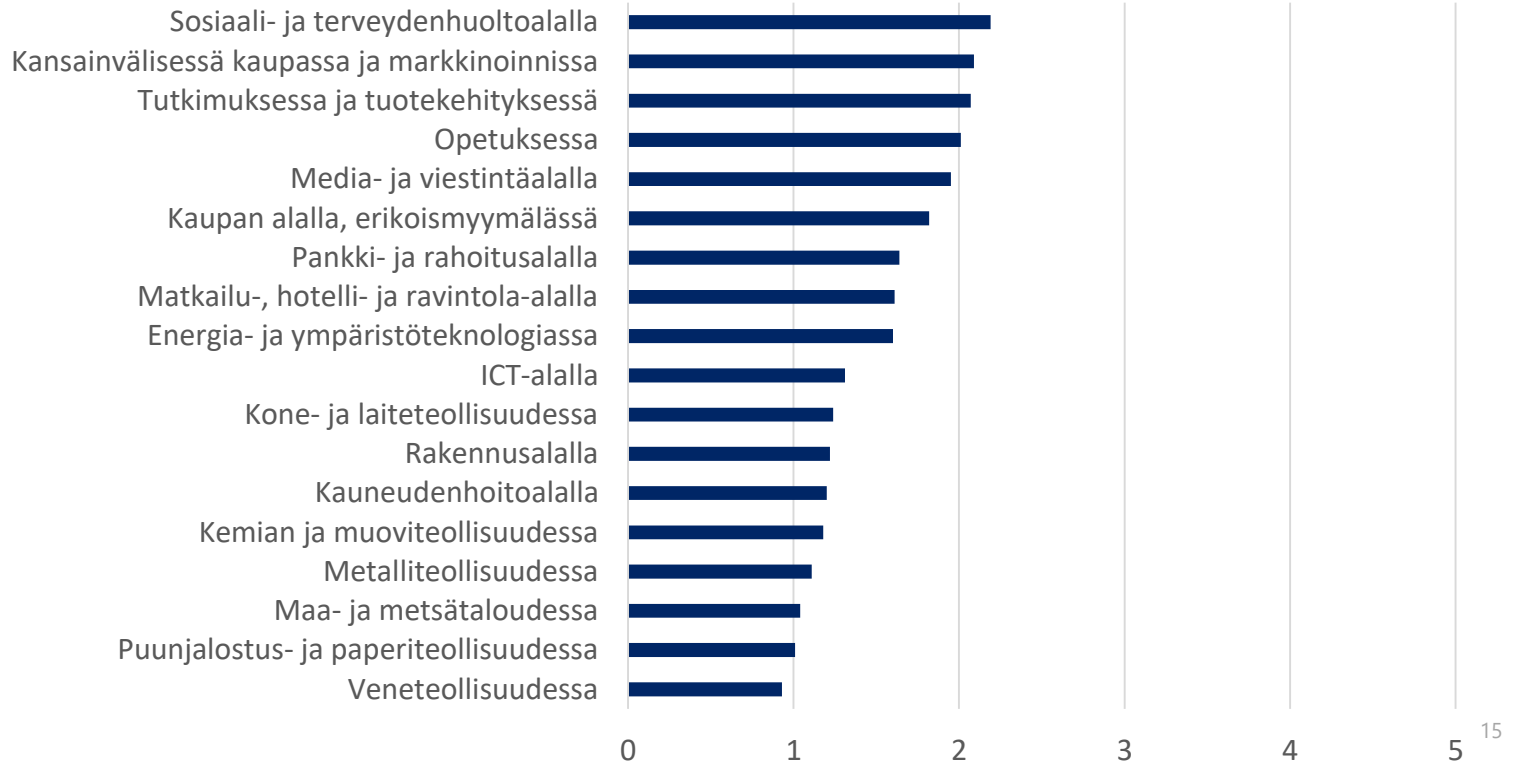
Mitä mieltä olet seuraavista opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyvistä väittämistä?

TOP 10

Lukio		Ammatillinen koulutus	
Hyvä työ on tärkeä asia	4,5	Hyvä työ on tärkeä asia	4,38
Haluaisin opiskella ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa	4,48	Olen itse vastuussa omasta elämästäni	4,37
Olen valmis muuttamaan opiskelun takia	4,47	Työ auttaa saamaan taloudellisesti hyvän elämän	4,21
Työelämässä on tärkeää osata englantia	4,42	On kiva oppia uusia asioita	4,19
Työ auttaa saamaan taloudellisesti hyvän elämän	4,42	Olen valmis tekemään kovasti töitä	4,05
Olen itse vastuussa omasta elämästäni	4,42	Työelämässä on tärkeää osata englantia	4,01
On kiva oppia uusia asioita	4,34	Työelämässä talousosaaminen on tärkeää	3,97
Äidinkieli on tärkeä aine	4,19	Matematiikka on tärkeä aine	3,8
Olen valmis tekemään kovasti töitä	4,18	Töissä on kiva olla	3,75
Työelämässä talousosaaminen on tärkeää	4,17	Äidinkieli on tärkeä aine	3,48

Haluan tulevaisuudessa työskennellä

Kaikki vastaajat

Haluan tulevaisuudessa työskennellä

TOP 10

Tytöt		Pojat	
Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla	2,89	Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	2,31
Opetuksessa	2,33	Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	2,29
Media- ja viestintäalalla	2,06	Kone- ja laitteollisuudessa	2,08
Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	1,93	Energia- ja ympäristötekniologiassa	2,05
Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	1,89	Pankki- ja rahoitusala	1,92
Matkailu-, hotelli- ja ravintola-alalla	1,88	Media- ja viestintäalalla	1,84
Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,86	Rakennusala	1,84
Kauneudenhoitoalalla	1,72	ICT-alalla	1,8
Pankki- ja rahoitusala	1,42	Metalliteollisuudessa	1,8
Energia- ja ympäristötekniologiassa	1,24	Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,79

Haluan tulevaisuudessa työskennellä

TOP 10

Lukio		Ammatillinen koulutus	
Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla	2,42	Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla	1,65
Opetuksessa	2,3	Kone- ja laitteollisuudessa	1,65
Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	2,3	Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,6
Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	2,27	Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	1,59
Media- ja viestintäalalla	2,13	Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	1,58
Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,92	Media- ja viestintäalalla	1,57
Pankki- ja rahoitus alalla	1,84	Rakennus alalla	1,56
Matkailu-, hotelli- ja ravintola-alalla	1,77	Metalliteollisuudessa	1,5
Energia- ja ympäristöteknologiassa	1,69	Opetuksessa	1,4
ICT-alalla	1,35	Energia- ja ympäristöteknologiassa	1,34

Haluan tulevaisuudessa työskennellä

TOP 10 - tytöt

Lukio		Ammatillinen koulutus	
Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla	2,89	Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla	2,77
Opetuksessa	2,47	Kauneudenhoitoalalla	2,12
Media- ja viestintäalalla	2,19	Opetuksessa	1,89
Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	2,09	Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,87
Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	2	Media- ja viestintäalalla	1,65
Matkailu-, hotelli- ja ravintola-alalla	1,97	Matkailu-, hotelli- ja ravintola-alalla	1,62
Kaupan alalla, erikoismyymälässä	1,86	Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	1,52
Kauneudenhoitoalalla	1,59	Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	1,42
Pankki- ja rahoituslalla	1,56	Rakennusalalla	0,98
Energia- ja ympäristöteknologiassa	1,34	Pankki- ja rahoituslalla	0,94

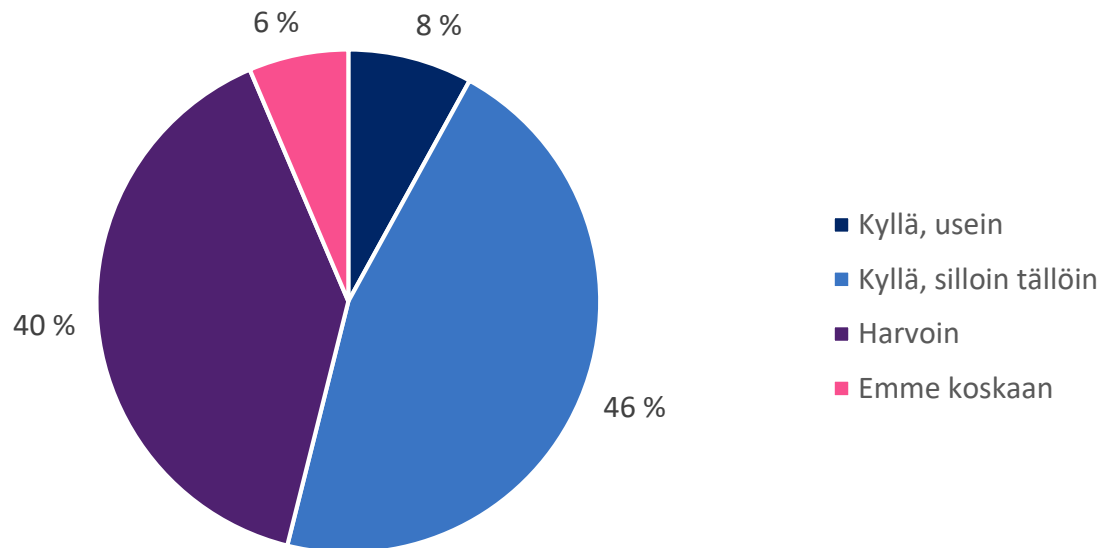
Haluan tulevaisuudessa työskennellä

TOP 10 - pojat

Lukio		Ammatillinen koulutus	
Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	2,72	Kone- ja laitteollisuudessa	2,28
Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	2,65	Metalliteollisuudessa	2,02
Pankki- ja rahoitus alalla	2,32	Rakennus alalla	1,97
Energia- ja ympäristöteknologiassa	2,27	Maa- ja metsätaloudessa	1,8
Media- ja viestintä alalla	2,05	Kansainvälisessä kaupassa ja markkinoinnissa	1,7
Kaupan alalla, erikoismyymälässä	2,04	Tutkimuksessa ja tuotekehityksessä	1,63
Opetuksessa	2,02	Energia- ja ympäristöteknologiassa	1,63
ICT- alalla	1,96	ICT- alalla	1,52
Kone- ja laitteollisuudessa	1,9	Media- ja viestintä alalla	1,52
Kemian ja muoviteollisuudessa	1,76	Puunjalostus- ja paperiteollisuudessa	1,49

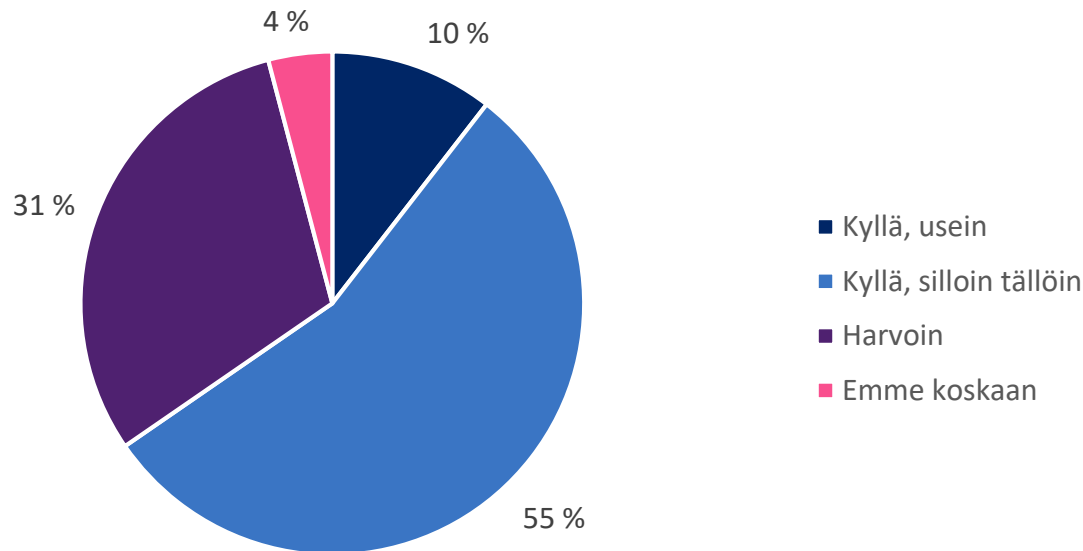
Olemme oppitunneilla puhuneet alueemme tärkeistä toimialoista

Kaikki vastaajat

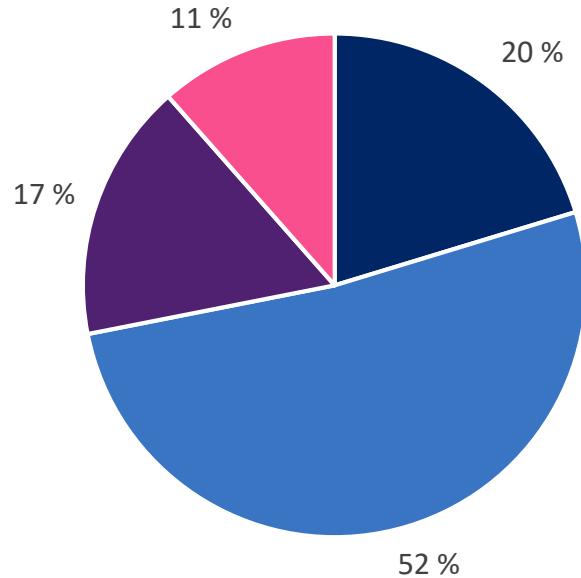
Olemme oppitunneilla puhuneet talousasioista; joko henkilökohtaisista tai yhteiskuntaan liittyvistä

Kaikki vastaajat

Haluan mieluiten työskennellä

Kaikki vastaajat

- Isossa yrityksessä (yli 100 työntekijää)
- Keskisuurussa yrityksessä (25–99 työntekijää)
- Pienessä yrityksessä (alle 25 työntekijää)
- Omassa yrityksessä

Esikuvani

- Ylivoimaisesti useimmin esikuvina mainittiin omat vanhemmat ja muut sukulaiset
"Esikuvani on äitini, joka on saavuttanut unelmatyönsä kovalla työn teolla."
"Ihailen serkkuani, koska hän loi harrastuksestaan itselleen ammatin, missä menestyy loistavasti."
- Esikuvina mainittiin usein myös henkilöitä, joiden meriitit ovat lähinnä vauraus ja kuuluisuus
- Yhtä usein mainittiin henkilöitä, jotka ovat tietyn alan asiantuntijoita, tieteentekijöitä, merkittäviä vaikuttajia, hyväntekijöitä tai maailmaa toiminnallaan muuttaneita
- ...yrityselämän esikuvat oli vaikeampia nimetä, eniten mainintoja keräsivät: Elon Musk, Bill Gates, Jeff Bezos, Steve Jobs, Mark Zuckerberg, Warren Buffet, Björn Wahlroos ja Hjallis Harkimo.
- ...oman alueen houkuttelevat työnantajat: mainintoja keräsivät niin alueen isot yritykset kuten Wärtsilä, ABB, Snellman, OSTP, Umicore ja Boliden Kokkola kuin keskisuuret ja pienet yrityksetkin, niin yksityiset yritykset, ketjut kuin julkiset toimijatkin. Iso osa vastaajista ei osannut lainkaan nimetä kiinnostavia oman alueen yrityksiä tai työnantajia.

Huomioita

Pojat

- Haluavat johtaa ja saada vaikutusvaltaa
- Haluavat keksiä jotain uutta ja perustaa oman yrityksen
- Arvostavat matematiikkaa ja luonnontieteitä
- Olettavat tyttöjä enemmän työnantajien arvostavan ongelmanratkaisutaitoja

Tytöt

- Haluavat vastuuta ja vaikutusvaltaa, mutta eivät halua johtajiksi
- Ovat halukkaampia muuttamaan pois kotipaikkakunnalta ja jopa ulkomaille opiskelemaan, haluavat opiskella korkeakoulussa
- Arvostavat kieliä
- Eivät ole kiinnostuneita teollisuustyöstä
- Olettavat poikia selvästi enemmän työnantajien arvostavan sosiaalisia taitoja ja joustavuutta.

Kiinnostus eri aloihin jakautuu edelleen perinteisen sukupuolijakauman mukaan.

Huomioita

- Korkeakoulutettujen vanhempien lapset pitävät kaikkia kyselyyn mukaan otettuja oppiaineita tärkeämpinä – ja myös hauskempina - kuin ne nuoret, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulutusta.
 - Vanhempien koulutustausta vaikuttaa myös nuorten halukkuuteen panostaa koulutuksen hankkimiseen ja haluun työskennellä vastuullisemmissa tehtävissä.
- Koulutustausta periytyy
- Yrittäjävanhempien lapset suhtautuvat oman yrityksen perustamiseen selvästi muita nuoria myönteisemmin
- Myös yrittäminen näyttäisi olevan perinnöllistä
- Suhtautumisessa yrityksiin ei kuitenkaan vanhempien yrittäjätaustalla ole merkitystä (kysymykset 'Yritykset auttavat luomaan hyvinvointia yhteiskunnassa' ja 'Mielestäni on tärkeää, että seudullamme on menestyviä yrityksiä')

Vertailu kymmenen vuoden takaiseen selvitykseen

- Verrattaessa kaikkien vastaajien tuloksia ei vuoden 2010 ja 2020 selvitysten välillä ollut kovinkaan paljon eroja.
 - Luma-aineiden arvostus nuorten keskuudessa on kasvanut selvästi
 - Vieraiden kielten arvostuksessa englantia ja saksa ovat edelleen kärjessä, mutta espanja ja venäjä ovat kiilanneet ranskan ohi
 - Toivealojen järjestys on muuttunut: aiemmin suositut media- ja matkailualat ovat saaneet väistyä kärjestä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan, kansainvälisen kaupan ja markkinoinnin sekä tutkimuksen ja tuotekehityksen tieltä
 - Vuonna 2010 yrittäjäperheiden nuorten arvot ja ajatukset erottuivat monilta osin muista nuorista. Erot ovat tasoittuneet huomattavasti. Nyt ainoa merkittävä ero on yrittäjäperheiden nuorten muita suurempi halukkuus toimia yrittäjänä. (Mahtaako lisääntyneellä yrittäjyyskasvatuksella ja NY-toiminnalla on osuutta?)